

Právní systém ČR v oblasti bezpečnosti a služebních poměrů

doc. JUDr. Ladislav Pokorný. Ph.D.
jaro 2025
email: Ladislav.Pokorny@cevro.cz

Osnova předmětu

1. Evoluce bezpečnostního systému a bezpečnostní politiky ČR
2. Ústavní rámec bezpečnosti ČR
3. Veřejná a státní služba
4. Služební poměr příslušníků ozbrojených sborů
5. Jiné právní poměry veřejných zaměstnanců při zajišťování bezpečnosti
6. Služební činnost a zásahová pravomoc úředních osob
7. Integrovaný záchranný systém a jeho složky
8. Policie ČR a obecní policie
9. Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
10. Ozbrojené síly ČR
11. Zpravodajské služby a jejich role
12. Privatizace společnosti

Literatura - základní

- ZEMAN, P. (ed.) *Česká bezpečnostní terminologie*. MU, MPÚ, Brno 2002.
- MAREŠ, M., NOVÁK, D. *Ústavní zákon o bezpečnosti ČR. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019.
- MATES, P., VAVERA, F., ŠKODA, J., SLABÝ, A. *Veřejné sbory*. Praha: Leges, 2023.
- MICHÁLEK, L., POKORNÝ, L., a kol. (2021): *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7598-725-9. (s. 41-161 /kap. 3 a kap. 4)

Literatura - doporučená

- LUKEŠ, Z. *Základy bezpečnostního práva*. Academia, Praha 1971.
- TOMEK, Petr, FIALA, Zdeněk: *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*. ANAG, 2023.
- POKORNÝ, Ladislav, CHROBÁK, Jiří, FLIEGEL, Martin. *Zákon o zpravodajských službách České republiky; Zákon o Bezpečnostní informační službě; Zákon o Vojenském zpravodajství. Komentář*. Praha, Wolters Kluwer, 2018.
- SKORUŠA, Leopold, DANĚK, Jaroslav a kol. *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha, Wolters Kluwer, 2017.
- KROUPA, M. - ŘÍHA, M.: *Integrovaný záchranný systém*. Armex Publishing - TRIVIS, Praha, 2011
- KUDRNA, J. a kol. *Právní aspekty zajišťování bezpečnosti státu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2023.
- VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv: *Obecní policie*. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013.

Vybraná právní úprava

- **ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR (ÚZ)**
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení (krizový zákon)
- Zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR
- Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží ČR
- Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezp. sborů

Vybraná právní úprava

- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR
- Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách ČR
- Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě
- Zákon. č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR (AČR, Vojenská kancelář prezidenta republiky, Hradní stráž)
- Zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii
- Zákon č. 15/1993 Sb., o Armádě ČR
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

Terminologie: Bezpečnost

Definice *bezpečnosti* není v právním řádu ČR obsažena.

Lze rozlišovat bezpečnost:

- *materiální* (potenciál společnosti čelit aktuálním bezpečnostním hrozbám),
- *formální* (komplex právních norem upravujících oblast bezpečnosti), a
- *institucionální* (souhrn institucí podílejících se na zajišťování bezpečnosti).

Bezpečnost

Další dělení *bezpečnosti*:

- *vnitřní a vnější*
- *národní*
- *vojenská*
- *enviromentální*
- *zdravotní*
- *energetická*
- *kriminální*
- *ekonomická aj.*

Bezpečnost

Otázky k vymezení pojmu bezpečnost:

- Bezpečnost čeho?
- Bezpečnost jakých hodnot?
- Bezpečnost před jakými hrozbami?
- Bezpečnost jakými prostředky?

Bezpečnost

Hrozba x riziko

Hrozba je primární, nezávisle existující, vnější fenomén, který může nebo chce poškodit nějakou konkrétní hodnotu. Její závažnost je úměrná povaze hodnoty a toho, jak si jí ceníme.

Riziko je pravděpodobnost, že dojde ke škodlivé události, která postihne danou hodnotu.(resp., že s určitou pravděpodobností vznikne událost, lišící se od toho, co si přejeme. Riziko je reakcí na hrozbu, též stav naší připravenosti a je spojeno s rozhodováním.(Zeman) Dá se určit nebo odhadnout tzv. analýzou rizik.

Bezpečnost

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt (zpravidla národní stát, popř. i mezinárodní organizaci) a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat.
(Mareš)

Bezpečnost

(Lukeš)

- Jednak příslušná správní činnost,
- Jednak v institucionálním smyslu (formální pojem je vymezen sumou věcné kompetence profesionálních bezpečnostních orgánů)

Bezpečnost

Předmětem bezpečnosti jako správní činnosti je ochrana (podle Lukeše):

1. ústavního zřízení, státu a jeho institucí
2. práv a svobod zaručených ústavou a zákony
3. majetku a
4. veřejného pořádku.

Bezpečnost

(Lukeš)

- V institucionálním smyslu – speciální orgány státní správy, které plní jménem státu bezpečnostní úkoly a jež jsou za tím účelem vybaveny potřebnou pravomocí

Národní bezpečnost

Stav, kdy objektu (národnímu státu jako celku nebo jeho podstatným atributům) nehrozí závažné ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti, základům politického uspořádání, vnitřního pořádku a bezpečnosti, životů a zdraví občanů, majetkových hodnot a životního prostředí. Objekt je schopen a ochoten potenciální hrozby rozpoznat a v maximálně možné míře jim zamezovat, popřípadě je eliminovat.

(Mareš)

Vnitřní bezpečnost

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující objekt a jeho zájmy akcemi zevnitř a tento objekt je k jejich eliminaci efektivně vybaven a ochoten. Hrozby se týkají ohrožování demokrat. polit. systému od extremistů, sociálního systému od masové kriminality a soc., hosp. a polit. systému od org. zločinu.

(Mareš)

Veřejný pořádek

Ochrana pravidel chování na veřejnosti, jež nejsou v PN výslovně formulována, jejichž zachovávání je však podle obecného přesvědčení nutnou podmínkou spořádaného společenského soužití. Vyjadřuje stav ve společnosti, kde jsou tato pravidla chování zachovávána.

(Lukeš)

Veřejný pořádek

- Je neurčitý právní pojem s proměnlivým obsahem, který má heterogenní povahu, protože v sobě obsahuje nejen normy právní, ale i další, které nespojuje jejich závaznost a původ, ale účel, jímž je optimální fungování společnosti. Je předpokladem k tomu, aby mohlo být zajištěno fungování ČR v duchu ústavních principů.

/Rozsudek NSS čj. 2As 78/2006-64, Nález ÚS Pl. 15/96/

Bezpečnostní právo (?)

Komplexní pojetí bezpečnosti (ÚZ) vytváří potenciál pro vytváření uceleného právního pododvětví – bezpečnostního práva, které má průřezový charakter.

Souhrnně by se bezpečnostní právo mělo zabývat:

1. hodnotami a povinnostmi státu a dalších subjektů v bezpečnostním sektoru;
2. úkoly, pravomocemi, působností a odpovědností subjektů v bezpečnostním sektoru;
3. organizací bezpečnostního systému státu a jeho vazeb na jiné systémy;
4. bezpečnostními stavy (řádnými a mimořádnými).

Bezpečnostní právo

- Upravuje organizaci a činnost bezpečnostních sborů

(kromě Policie ČR též Hasičský záchranný sbor, Celní správa, Vězeňská služba, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace,

+ ozbrojené síly, vojenská policie, vojenské zpravodajství, obecní policie)

Bezpečnostní právo

(Lukeš)

- Jedno z odvětví správního práva obsahujícího právní normy upravující 1. úkoly, pravomoc, kompetenci a odpovědnost bezpečnostních orgánů a 2. organizaci bezpečnostních orgánů a jejich vztahů k jiným státním orgánům.

Bezpečnostní právo

Jako hlavní pododvětví bezpečnostního práva lze vymezit (Mareš):

- právo krizového řízení;
- právo obrany státu;
- právo vnitřní bezpečnosti;
- právo kybernetické bezpečnosti;
- právo ekologické a environmentální bezpečnosti;
- právo energetické a surovinové bezpečnosti;
- právo zpravodajských služeb;
- válečné právo;
- (resp. též policejní právo).

Policejní právo

- Ta část správního práva, která upravuje organizaci a činnost policie jako veřejného bezpečnostního sboru a policejních organizačních složek. (Toto nezahrnuje činnost policie jako OČvTŘ, ani obecní policii.) (Sládeček)

Policejní právo

- Je pododvětvím správního práva, které upravuje právní postavení Policie ČR při plnění úkolů v oblasti bezpečnosti osob a majetku a veřejného pořádku, při předcházení trestné činnosti, plnění úkolů podle trestního řádu a dalších úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti. (Bandžak)

Role státu při zajišťování bezpečnosti ČR

Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu (čl.1 ÚZ).

Stát za účelem zajištění bezpečnosti:

- přijímá legislativu, která upravuje bezpečnostní vztahy a zřizuje bezpečnostní instituce a udržuje je v chodu, a
- přijímá strategické a koncepční dokumenty (Bezpečnostní strategie ČR, červen 2023)

Duální role právního státu při zajišťování bezpečnosti ČR

Dualita právního státu v oblasti bezpečnosti:

1. Právní stát je garantem základních lidských práv a svobod a zároveň garantem zajišťování práva na bezpečnost svých obyvatel. Existuje přitom tenze mezi prosazováním veřejné moci při zajišťování bezpečnosti a zájmem jednotlivců na uplatňování zaručených práv a svobod.
2. Právní stát je činným subjektem zajišťování bezpečnosti a současně je objektem procesů zajišťování bezpečnosti; destrukce právního státu by vedla ke zhroucení mechanismů ochrany základních hodnot.

Duální role právního státu při zajišťování bezpečnosti ČR

Dualita právního státu v oblasti bezpečnosti se projevuje tak, že:

- státu jsou stanoveny povinnosti k zajištění bezpečnosti, které mu současně umožňují i razantní zásahy do garantovaných práv,
- přitom musí volit formu respektující podstatu chráněných práv a přiměřenost zásahu do nich.

Ústavní zákon o bezpečnosti ČR (úst. zák. č. 110/1998 Sb.)

■ Upravuje zejména:

1. Základní povinnosti státu v oblasti bezpečnosti
2. Vymezení hlavních aktérů (subjektů) bezpečnosti
3. Stanovení krizových stavů neuvedených v ústavě (nouzový stav a stav ohrožení státu)
4. Specifické dopady krizových stavů na vybrané aspekty ústavního a právního dění.

Ústavní zákon o bezpečnosti ČR (úst. zák. č. 110/1998 Sb.)

- Je důležitou výchozí normou pro řadu zákonů a podzákoných předpisů
- Bezpečnostní problematika je navíc upravena v politických koncepčních a strategických dokumentech (Bezpečnostní strategie ČR, Audit národní bezpečnosti aj.)
- Vzhledem k rozsahu upravené problematiky je velmi stručný
- Vymezení mimořádných, resp. krizových stavů není provedeno v jednom zákoně
- Není dostatečně vymezen bezpečnostní systém ČR a jeho podrobnější struktura

Ústavní zákon o bezpečnosti ČR (úst. zák. č. 110/1998 Sb.)

Čl. 1

Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je *základní povinností státu*.

Ústavní zákon o bezpečnosti ČR (úst. zák. č. 110/1998 Sb.)

Čl. 2

(1) Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy ČR nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav.

(2) Nouzový stav a stav ohrožení státu se vyhláší pro omezené nebo pro celé území státu, válečný stav se vyhláší pro celé území státu.

Ústavní zákon o bezpečnosti ČR (úst. zák. č. 110/1998 Sb.)

Stanoví krizové stavy neuvedené v ústavě (nouzový stav /čl.5 a 6/ a stav ohrožení státu /čl.7/), rozlišuje: nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav

- Nouzový stav může vyhlásit vláda, v případě nebezpečí z prodlení premiér (max. na 30 dnů)
- Stav ohrožení státu může vyhlásit Parlament na návrh vlády
- O vyhlášení válečného stavu rozhoduje Parlament, je-li ČR napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně (čl. 43 odst. 1 Ústavy)

Ústavní zákon o bezpečnosti ČR (úst. zák. č. 110/1998 Sb.)

Stanoví specifické dopady krizových stavů na vybrané aspekty ústavního a právního dění:

- Zkrácení jednání o návrzích zákonů (čl. 8)
- Prodloužení volebního období (čl.10)
- Příslušnost Senátu v případě rozpuštění Poslanecké sněmovny (čl. 11)

Institucionální složky bezpečnostního systému ČR

Čl. 3

- (1) Bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby
- (2) Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby jsou povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti ČR. Rozsah povinnosti a další podrobnosti stanoví zákon.

Institucionální složky bezpečnostního systému ČR

Kritické poznámky k čl. 3:

- není dostatečně vymezen bezpečnostní systém ČR a jeho podrobnější struktura;
- nekonzistentní termíny *ozbrojené bezpečnostní sbory*, *záchranné sbory*, *havarijní služby*;
- výčet subjektů není úplný - nezmíněny NBÚ, NÚKIB, ZS;
- nejasné rozlišení *zajišťují* vs. *podílejí se* ...

Institucionální složky bezpečnostního systému ČR

- **parlament** (legislativa, stav ohrožení státu, válečný stav)
- **prezident republiky** (vrchní velitel ozbrojených sil)
- **vláda** (nouzový stav, BRS, poradce pro národní bezpečnost)
- **ozbrojené síly** (Armáda ČR, Vojenská kancelář prezidenta republiky, Hradní stráž)
- **bezpečnostní sbory** (Policie ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Celní správa ČR, Vězeňská služba ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů)
- **zpravodajské služby** (BIS, VZ, ÚZSI)

Bezpečnostní rada státu

Čl. 9

- (1) BRS tvoří předseda vlády a další členové vlády podle rozhodnutí vlády.
- (2) BRS v rozsahu pověření, které stanovila vláda, připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR.
- (3) Prezident republiky má právo účastnit se schůzí BRS, vyžadovat od ní a jejích členů zprávy a projednávat s ní nebo s jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti.

Bezpečnostní rada státu

- BRS je stálým pracovním orgánem vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti ČR a přípravu návrhů k jejímu zajišťování
- Má pouze pomocný a poradní charakter ve vztahu k vládě, nemá přímou exekutivní pravomoc;
- Má 10 členů
(předseda vlády, 1.místopředseda a MV, místopředseda a MMR, místopředseda a MPSV, místopředseda a MZd, MZV, MO, MD, MF, MPO), jejím předsedou je předseda vlády

Bezpečnostní rada státu

■ V rámci BRS aktuálně působí:

Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky (v gesci ministra zahraničních věcí)

Výbor pro obranné plánování (v gesci ministra obrany)

Výbor pro vnitřní bezpečnost (v gesci ministra vnitra)

Výbor pro civilní nouzové plánování (v gesci ministra vnitra)

Výbor pro kybernetickou bezpečnost (v gesci předsedy vlády)

Výbor pro zpravodajskou činnost (v gesci předsedy vlády)

Pracovní orgán vlády k řešení krizových situací:

Ústřední krizový štáb

Koordinace členění hybridnímu působení:

Odborná pracovní skupina pro členění hybridnímu působení

Řešení problematiky pandemie:

Odborná pracovní skupina BRS pro pandemii

Ozbrojené síly

- Základním úkolem ozbrojených sil (OS) je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení.
- Ozbrojené síly plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení, spolupracují s cizími OS.
- Podílejí se na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti, a to zejména účastí na operacích na podporu a udržení míru, záchranných a humanitárních akcích.
- Ozbrojené síly se mohou zúčastňovat vojenských cvičení spolu s cizími ozbrojenými silami na území ČR nebo v zahraničí.
- Ozbrojené síly nelze použít k přímému zásahu proti účastníkům stávky.
- Ozbrojené síly podléhají civilní kontrole. Jejich činnost kontrolují ústavní orgány a orgány, kterým tuto kontrolu svěřuje zvláštní právní předpis.

Ozbrojené síly

Armádu lze dále lze použít

- a) ke střežení objektů důležitých pro obranu státu,
- b) k plnění úkolů Policie ČR, pokud její síly a prostředky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti,
- c) k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví a majetkové hodnoty,
- d) k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,
- e) k letecké dopravě ústavních činitelů, k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy a k zabezpečení vojenské dopravy,
- h) k poskytování leteckých služeb, a k zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády,
- j) k zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních akcí,
- k) k plnění humanitárních úkolů civilní obrany.

Ozbrojené síly

Vojenská kancelář prezidenta republiky plní úkoly související s

- a) výkonem pravomocí prezidenta jako vrchního velitele ozbrojených sil,
- b) řízením Hradní stráže.

V čele Vojenské kanceláře prezidenta republiky je náčelník, který je přímo podřízen prezidentovi.

Hradní stráž

- a) provádí vnější ostrahu areálu Pražského hradu, zabezpečuje jeho obranu a provádí vnější ostrahu a obranu objektů, které jsou dočasným sídlem prezidenta a jeho hostů,
- b) organizuje a zajišťuje vojenské pocty, zejména při oficiálních návštěvách představitelů jiných států a při přijetí vedoucích zastupitelských misí u prezidenta.

Nesmí být použita k plnění jiných úkolů bez souhlasu prezidenta.

Veřejné sbory, bezpečnostní sbory, ozbrojené bezpečnostní sbory

■ Mají veřejnoprávní charakter:

- jsou zřízeny zákonem, resp. na základě zákona
- jejich činnost je regulována předpisy veřejného práva
- jejich zřizovatelem je stát nebo obec
- jejich úkolem je chránit tzv. „policejní statky“ (bezpečnost státu, veřejná bezpečnost, bezpečnost osob a majetku, klid, mravnost...)

Formy činnosti veřejných sborů

Mezi specifické formy činnosti VS patří:

- donucení, - bezprostřední zásahy a - faktické pokyny

- **Donucení**

- činnost VS je spojena s možností použití donucení ve smyslu násilného, fyzického přinucení za účelem zajištění plnění povinností nebo zabránění, odvracení od porušení zákazu (*law enforcement!*) VS by ovšem měly usilovat o to, aby vůbec nenastala situace, kdy je zapotřebí k němu sáhnout;

- jeho užití je *ultima ratio* a platí zásady *subsidiarity* a *proportionality*.

Formy činnosti veřejných sborů

- Bezprostřední zásahy, faktické pokyny

- Bezprostřední zásahy nastupují tam, kde je třeba neodkladně učinit opatření k ochraně ohroženého či již narušeného statku nebo hodnoty; mají autoritativní povahu a subjektu, jemuž je adresována, vzniká povinnost se jim podřídit, tedy něco strpět, upustit od jednání, nebo se něčeho zdržet;

- Faktické pokyny obsahují příkaz, zákaz, omezení, apod., jehož je ten, komu je pokyn adresován, povinen uposlechnout. Mohou být učiněny ústně, gestem nebo technickým zařízením.

Formy činnosti veřejných sborů

- Největší část aktivit VS tvoří **úkony**, jejich typickým prvkem je *neformálnost*.
- P ČR: **úkony** se rozumí veškeré činnosti, jimiž mají policisté zajistit, aby bylo odstraněno ohrožení či porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti. Jejich zvláštní skupinu tvoří (služební) **zákroky**, jimiž jsou úkony, při nichž je používána síla nebo hrozba jejího použití;
- Celní zákon: **služební úkony** a **služební zákroky**; *úkonem* se rozumí veškeré jednání celníka směřující k výkonu působnosti orgánu celní správy a *zákrokem* takový úkon, při kterém dochází k přímému vynucování splnění povinnosti nebo k ochraně práv a jiných oprávněných zájmů, za použití donucovacích prostředků nebo zbraně.
- Zákon o HZS: **zásah**;
- Zák. o VS: **zákrok, úkon, jiná opatření**

Veřejné sbory

- Policie ČR
- Hasičský záchranný sbor
- Celní správa
- Vojenská policie
- Vězeňská služba
- Bezpečnostní informační služba
- Úřad pro zahraniční styky a informace
- (Vojenské zpravodajství)
- Generální inspekce bezpečnostních sborů
- (Obecní policie)

Vybraná právní úprava

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení (krizový zákon)
- Zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR
- Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci ČR
- Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezp. sborů

Vybraná právní úprava

- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR
- Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách ČR
- Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě
- Zákon. č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR (AČR, Vojenská kancelář prezidenta republiky, Hradní stráž)
- Zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii
- Zákon č. 15/1993 Sb., o Armádě ČR
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

Policie České republiky

- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy EU nebo mezinárodními smlouvami

Policie České republiky

- Policie je podřízena Ministerstvu vnitra, policejní prezident odpovídá za činnost ministrovi. Činnost policie řídí PP
- Policii tvoří útvary, jimiž jsou Policejní prezidium, útvary policie s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství

Obecní policie

- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- OP zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, stanoví-li tak zákon
- OP je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou, řídí ji starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce

Hasičský záchranný sbor

- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR
- Jeho základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, podílí se na zajišťování bezpečnosti ČR plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů stanovených zákonem

Hasičský záchranný sbor

- HZS tvoří generální ředitelství, HZS krajů, záchranný útvar a škola
- GŘ je součástí ministerstva vnitra, řídí HZS kraje, záchranný útvar nebo školu, je nadřízeným správním orgánem ve věcech, ve kterých tyto subjekty rozhodují

Celní správa

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR
- CS ČR je soustavou správních orgánů a ozbrojeným bezpečnostním sborem. GŘC a celní úřady jsou správními úřady a organizačními složkami státu. GŘC je podřízeno Ministerstvu financí.
- CS ČR má rozsáhlou věcnou působnost (GŘC §4, CÚ § 8)

Vojenská policie

- Zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii
- VP plní úkoly policejní ochrany Ministerstva obrany, ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří MO, je součástí MO
- Náčelním VP je přímo podřízen ministru obrany, který jej jmenuje a odvolává

Vojenská policie

■ VP působí vůči:

- vojákům v činné službě,
- osobám, které se nacházejí ve vojenských a dalších „chráněných“ objektech,
- osobám, které jsou podezřelé, že spáchaly trestný čin nebo přestupek proti vojákům ve vojenském objektu, nebo spolu s vojáky nebo proti vojenskému objektu, materiálu nebo majetku

Vězeňská služba

- Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží ČR
- VS zajišťuje výkon vazby, zabezpečovací detence a trestu odnětí svobody a ochranu pořádku a bezpečnosti výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti
- VS je správním úřadem a účetní jednotkou

Vězeňská služba

- Generální ředitel VS odpovídá za činnost VS ministrovi spravedlnosti, který jej jmenuje a odvolává
- Organizačními jednotkami VS jsou GŘ, vazební věznice, ústavy zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademie VS.

Generální inspekce bezpečnostních sborů

- Zák. č. 341/2011 Sb., o GIBS
- GIBS: - *vyhledává, odhaluje a prověřuje* skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník P ČR, VS ČR, GIBS nebo celník, zaměstnanec P ČR nebo GIBS a zaměstnanec Celní správy nebo VS ČR, byl-li trestný čin spáchán v souvislosti s plněním pracovních úkolů;
 - *vyšetřuje* trestné činy uvedených osob;
 - provádí u uvedených osob *zkoušku spolehlivosti*;
 - sleduje a vyhodnocuje informace o protiprávní činnosti příslušníků P ČR, VS ČR a CS ČR a navrhuje opatření pro její předcházení;
 - vydává metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

Generální inspekce bezpečnostních sborů

■ GIBS:

- je bezpečnostním sborem,
- je organizační složkou státu a účetní jednotkou;
- disponuje samostatnou kapitolou státního rozpočtu;

■ V čele GIBS stojí ředitel, kterého na návrh vlády a po projednání v příslušném výboru PS jmenuje a odvolává předseda vlády;

■ Příslušníci GIBS jsou ve služebním poměru.

Zpravodajské služby

Jsou specifickým druhem státních orgánů, jejichž úkolem je získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace v oblasti bezpečnosti státu, jeho obrany, ochrany utajovaných informací, ekonomických zájmů státu apod. a poskytovat tyto informace příslušným zákonným adresátům (ústavním orgánům a dalším státním orgánům).

Zpravodajské služby

V ČR vykonávají zpravodajskou činnost 3 zpravodajské služby:

- Bezpečnostní informační služba (vláda)
- Úřad pro zahraniční styky a informace (MV)
- Vojenské zpravodajství (MO)

Vnitřní zpravodajské služby a policie

Na vztah vnitřních zpravodajských služeb a policejních služeb dva různé pohledy:

1. úloha zpravodajských služeb omezuje na *sběr informací a následnou analýzu a interpretaci* tohoto materiálu pro oprávněné adresáty. Veškeré *výkonné funkce náleží řádné policii*;
2. vnitřní zpravodajské služby jsou *zvláštní součástí policejních sil a mohou mít i preventivní a výkonné funkce proaktivní povahy*.

Vnitřní zpravodajské služby a policie

Ad 1 Základní charakteristika odlišení pojetí:

„oddělovací imperativ“

absence výkonných pravomocí

nepatří mezi *law enforcement services*

informace zpravidla nejsou důkazem v trestním řízení

Vnitřní zpravodajské služby a policie

Ad 2. tři subkategorie:

- civilní služba s vnitřní působností jako zvláštní podjednotka policie, v níž je využívání policejních pravomocí je pravděpodobně možné, byť je zastíráno (Francie, Rakousko, Skandinávie),
- existence samostatné civilní služby s vnitřní působností, která ale má v oboru své působnosti policejní oprávnění, včetně vyšetřování podle trestně procesních norem (ABW v Polsku, FSB v Rusku, aj.),
- federální policie s podjednotkou s úkoly vnitřní ZS, která dotahuje případy do trestního procesu (FBI).

Intelligence a Law enforcement

Intelligence vs Law enforcement /odlišnosti/

Cíl podat tvůrcům politiky informace pro jejich lepší rozhodování vs. cíl řešit případy

Povaha činnosti proaktivní vs. reaktivní

Princip dostatečnosti vs. pravidla dokazování

Ochrana zdrojů vs. předkládání důkazů

Intelligence a criminal intelligence

Odlišnost *intelligence* od *criminal intelligence* spočívá především ve vymezení mandátu ZS, z něhož vyplývá, že:

- předmětem činnosti ZS je informační servis oprávněným adresátům týkající se bezpečnosti státu v rozsahu vymezeném jejich působností, nemusí mít nutně trestněprávní konsekvence,
- předmětem činnosti ZS není kriminalita,
- předpokladem působení zpravodajských služeb není porušení právních norem,
- subjektem jsou výlučně ZS takto označené zákonem, a
- právní úprava činnosti ZS je provedena mimo trestní řád.

Veřejná služba a státní služba

Pojem veřejná služba může být vztahován jak k právnímu postavení civilních zaměstnanců veřejné správy, tak i službě v ozbrojených či vojenských sborech. V některých státech se daný pojem vztahuje i na zaměstnance veřejného sektoru (např. učitele, atp.).

Pod pojmem **veřejná služba** lze tedy rozumět sérii postů (míst), které zahrnují přímou anebo nepřímou účast na výkonu pravomocí udělených veřejným právem a povinností určených na ochranu všeobecných zájmů státu anebo jiných státních orgánů.

Veřejná služba je pojem širší, než pojem státní služba, zahrnuje i tzv. výkon práce ve veřejném zájmu (např. starosta obce, úředníci obecních úřadů, civilní zaměstnanci bezpečnostního sborů).

- **státní služba** se vykonává výlučně ve **služebním poměru**,
- výkon práce ve veřejném zájmu výlučně v **pracovním poměru**.

Veřejná služba a státní služba

Na **veřejnou službu** lze nahlížet v různých pojetích:

1. v organizační rovině (státní aparát),
2. ve funkční rovině (výkon správních činností),
3. v personální rovině (státní zaměstnanci a jiné pracovníky podílející se na výkonu veřejné správy – úředníky obcí a krajů),
4. v právní rovině (právní vztah zaměstnance a státu).

Obecně jsou rozlišovány **dva základní modely postavení úředníků ve veřejné správě** (veřejné služby), a to:

- kariérní systém (*career system*);
- poziční (někdy též „smluvní“) systém (*position system*).

Veřejná služba a státní služba

Při výkonu státní služby v podmínkách České republiky rozlišujeme právní vztahy:

- **státních zaměstnanců** (zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě)
- **příslušníků bezpečnostních sborů** (zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů)
- **vojáků z povolání** (zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání).
- pracovní poměr **úředníků územních samosprávných celků**, tj. zaměstnanců podílejících se na výkonu správních činností (zákon č. 312/2002, o úřednicích územně samosprávných celků), a
- zákon č. 262/2006 Sb., **zákoník práce**.

Bezpečnostní sbory - právní status příslušníků

■ Příslušníci BS:

- jsou ve služebním poměru k České republice (zák. č. 361/2003 Sb.)
- podléhají kázeňské pravomoci (§ 46, 49, 50, 51))
- jsou povinni dodržovat zákonem stanovené povinnosti a respektovat zákonná omezení práv (§ 47, 48)
- podléhají vybraným ustanovením trestního zákona o trestných činech vojenských (§ 114 odst. 4, písm. c) tr. zákoníku)

Postavení příslušníků bezpečnostních sborů

Služební poměry tvoří určitou výseč kategorie zaměstnaneckých poměrů ve veřejné správě (veřejné službě). Na straně zaměstnavatele zde může vystupovat pouze **stát** (služebním poměrem nebude tedy např. zaměstnanecký vztah úředníka samosprávného celku atd.) a jejich charakteristickými znaky jsou:

- způsob vzniku jednostranným jmenovacím aktem,
- stabilita zaměstnaneckého vztahu – definitivní a jiná kompenzační opatření,
- povaha práv a povinností – kogentnost právní úpravy,
- právně garantovaný služební a platový postup,
- charakter kázeňské odpovědnosti,
- úprava služebního poměru ve formě samostatného a autonomního zákona, a
- způsob řešení sporů.

Bezpečnostní sbory podle zák. č.361/2003 Sb.

- Policie ČR
- Hasičský záchranný sbor
- Celní správa
- Vězeňská služba
- Bezpečnostní informační služba
- Úřad pro zahraniční styky a informace
- Generální inspekce bezpečnostních sborů

Veřejné sbory, bezpečnostní sbory, ozbrojené bezpečnostní sbory

■ Mají veřejnoprávní charakter:

- jsou zřízeny zákonem, resp. na základě zákona
- jejich činnost je regulována předpisy veřejného práva
- jejich zřizovatelem je stát nebo obec
- jejich úkolem je chránit tzv. „policejní statky“ (bezpečnost státu, veřejná bezpečnost, bezpečnost osob a majetku, klid, mravnost...)

Formy činnosti veřejných sborů

Mezi specifické formy činnosti VS patří:

- donucení, - bezprostřední zásahy a - faktické pokyny

- **Donucení**

- činnost VS je spojena s možností použití donucení ve smyslu násilného, fyzického přinucení za účelem zajištění plnění povinností nebo zabránění, odvracení od porušení zákazu (*law enforcement!*) VS by ovšem měly usilovat o to, aby vůbec nenastala situace, kdy je zapotřebí k němu sáhnout;

- jeho užití je *ultima ratio* a platí zásady *subsidiarity* a *proportionality*.

Formy činnosti veřejných sborů

- Bezprostřední zásahy, faktické pokyny

- Bezprostřední zásahy nastupují tam, kde je třeba neodkladně učinit opatření k ochraně ohroženého či již narušeného statku nebo hodnoty; mají autoritativní povahu a subjektu, jemuž je adresována, vzniká povinnost se jim podřídit, tedy něco strpět, upustit od jednání, nebo se něčeho zdržet;

- Faktické pokyny obsahují příkaz, zákaz, omezení, apod., jehož je ten, komu je pokyn adresován, povinen uposlechnout. Mohou být učiněny ústně, gestem nebo technickým zařízením.

Formy činnosti veřejných sborů

- Největší část aktivit VS tvoří **úkony**, jejich typickým prvkem je *neformálnost*.
- P ČR: **úkony** se rozumí veškeré činnosti, jimiž mají policisté zajistit, aby bylo odstraněno ohrožení či porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti. Jejich zvláštní skupinu tvoří (služební) **zákroky**, jimiž jsou úkony, při nichž je používána síla nebo hrozba jejího použití;
- Celní zákon: **služební úkony** a **služební zákroky**; *úkonem* se rozumí veškeré jednání celníka směřující k výkonu působnosti orgánu celní správy a *zákrokem* takový úkon, při kterém dochází k přímému vynucování splnění povinnosti nebo k ochraně práv a jiných oprávněných zájmů, za použití donucovacích prostředků nebo zbraně.
- Zákon o HZS: **zásah**;
- Zák. o VS: **zákrok, úkon, jiná opatření**

Policie České republiky

- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy EU nebo mezinárodními smlouvami

Policie České republiky

- Policie je podřízena Ministerstvu vnitra, policejní prezident odpovídá za činnost ministrovi. Činnost policie řídí PP
- Policii tvoří útvary, jimiž jsou Policejní prezidium, útvary policie s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství

Hasičský záchranný sbor

- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR
- Jeho základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, podílí se na zajišťování bezpečnosti ČR plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů stanovených zákonem

Hasičský záchranný sbor

- HZS tvoří generální ředitelství, HZS krajů, záchranný útvar a škola
- GŘ je součástí ministerstva vnitra, řídí HZS kraje, záchranný útvar nebo školu, je nadřízeným správním orgánem ve věcech, ve kterých tyto subjekty rozhodují

Celní správa

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR
- CS ČR je soustavou správních orgánů a ozbrojeným bezpečnostním sborem. GŘC a celní úřady jsou správními úřady a organizačními složkami státu. GŘC je podřízeno Ministerstvu financí.
- CS ČR má rozsáhlou věcnou působnost (GŘC §4, CÚ § 8)

Vojenská policie

- Zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii
- VP plní úkoly policejní ochrany Ministerstva obrany, ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří MO, je součástí MO
- Náčelním VP je přímo podřízen ministru obrany, který jej jmenuje a odvolává

Vojenská policie

■ VP působí vůči:

- vojákům v činné službě,
- osobám, které se nacházejí ve vojenských a dalších „chráněných“ objektech,
- osobám, které jsou podezřelé, že spáchaly trestný čin nebo přestupek proti vojákům ve vojenském objektu, nebo spolu s vojáky nebo proti vojenskému objektu, materiálu nebo majetku

Vězeňská služba

- Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží ČR
- VS zajišťuje výkon vazby, zabezpečovací detence a trestu odnětí svobody a ochranu pořádku a bezpečnosti výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti
- VS je správním úřadem a účetní jednotkou

Vězeňská služba

- Generální ředitel VS odpovídá za činnost VS ministrovi spravedlnosti, který jej jmenuje a odvolává
- Organizačními jednotkami VS jsou GŘ, vazební věznice, ústavy zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademie VS.

Generální inspekce bezpečnostních sborů

- Zák. č. 341/2011 Sb., o GIBS
- GIBS: - *vyhledává, odhaluje a prověřuje* skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník P ČR, VS ČR, GIBS nebo celník, zaměstnanec P ČR nebo GIBS a zaměstnanec Celní správy nebo VS ČR, byl-li trestný čin spáchán v souvislosti s plněním pracovních úkolů;
 - *vyšetřuje* trestné činy uvedených osob;
 - provádí u uvedených osob *zkoušku spolehlivosti*;
 - sleduje a vyhodnocuje informace o protiprávní činnosti příslušníků P ČR, VS ČR a CS ČR a navrhuje opatření pro její předcházení;
 - vydává metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

Generální inspekce bezpečnostních sborů

■ GIBS:

- je bezpečnostním sborem,
- je organizační složkou státu a účetní jednotkou;
- disponuje samostatnou kapitolou státního rozpočtu;

■ V čele GIBS stojí ředitel, kterého na návrh vlády a po projednání v příslušném výboru PS jmenuje a odvolává předseda vlády;

■ Příslušníci GIBS jsou ve služebním poměru.

Obecní policie

- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- OP zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, stanoví-li tak zákon
- OP je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou, řídí ji starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce

Zpravodajské služby

Jsou specifickým druhem státních orgánů, jejichž úkolem je získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace v oblasti bezpečnosti státu, jeho obrany, ochrany utajovaných informací, ekonomických zájmů státu apod. a poskytovat tyto informace příslušným zákonným adresátům (ústavním orgánům a dalším státním orgánům).

Zpravodajské služby

V ČR vykonávají zpravodajskou činnost 3 zpravodajské služby:

- Bezpečnostní informační služba (vláda)
- Úřad pro zahraniční styky a informace (MV)
- Vojenské zpravodajství (MO)

Právní status příslušníků bezpečnostních sborů

- zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- Chrobák, J., Blahut, A., Kulhánek, J., Vodička, S.: *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Komentář*. Praha: Wolters KluwerČR, 2019.

Vznik služebního poměru

Do služebního poměru **může být přijat státní občan České republiky**, který

- a) o přijetí písemně požádá,
- b) je starší 18 let,
- c) je bezúhonný,
- d) splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven,
- e) je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,
- f) je plně svéprávný,
- g) je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,
- h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,
- i) nevykonává jinou výdělečnou činnost (se stanovenými výjimkami), a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost.

Vznik služebního poměru

Služební poměr se zakládá **rozhodnutím služebního funkcionáře** příslušného bezpečnostního sboru.

Rozhodnutí o přijetí do služebního poměru obsahuje výrok o:

- a) dni vzniku služebního poměru,
- b) dni nástupu k výkonu služby,
- c) druhu služebního poměru,
- d) době trvání služebního poměru,
- e) jmenování do služební hodnosti,
- f) ustanovení na služební místo,
- g) místě služebního působení,
- h) složkách služebního příjmu a
- i) zkušební době.

Služební poměr vzniká dnem, který je stanoven v rozhodnutí o přijetí, v den nástupu k výkonu služby skládá příslušník **služební slib**.

Skončení služebního poměru

Služební poměr příslušníka skončí:

- a) zrušením ve zkušební době,
- b) uplynutím doby určité,
- c) propuštěním,
- d) úmrtím nebo prohlášením za mrtvého,
- e) dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let.

Služební kázeň

Služební kázeň spočívá v **nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka**, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů.

Je-li **rozkaz** vedoucího příslušníka ve zřejmém rozporu s právním předpisem, příslušník je povinen jej na tuto skutečnost upozornit. Jestliže vedoucí příslušník trvá na splnění rozkazu, příslušník je oprávněn žádat o jeho písemné vydání. Vedoucí příslušník je povinen žádosti vyhovět, umožní-li to okolnosti výkonu služby. Příslušník je povinen rozkaz splnit a oznámit tuto skutečnost bez zbytečného odkladu vedoucímu příslušníkovi toho, kdo takový rozkaz vydal.

Příslušník nesmí splnit rozkaz, jehož splněním by zřejmě spáchal trestný čin.

Kázeňské odměny

Příslušníkovi lze za projevení osobní statečnosti nebo za **splnění zvláště významného služebního úkolu** anebo za účelem ocenění **příkladného plnění služebních povinností** udělit **kázeňskou odměnu**. Za příkladné plnění služebních povinností se považuje též opakované dosahování velmi dobrých výsledků ve výkonu služby konstatované v závěru služebního hodnocení.

(2) Kázeňskou odměnou je

- a) **písemná pochvala,**
- b) **peněžitý nebo věcný dar,** anebo
- c) **udělení služební medaile.**

Kázeňské odměny

Příslušníkovi lze za projevení osobní statečnosti nebo za **splnění zvlášt' významného služebního úkolu** anebo za účelem ocenění **příkladného plnění služebních povinností** udělit **kázeňskou odměnu**. Za příkladné plnění služebních povinností se považuje též opakované dosahování velmi dobrých výsledků ve výkonu služby konstatované v závěru služebního hodnocení.

(2) Kázeňskou odměnou je

- a) **písemná pochvala,**
- b) **peněžitý nebo věcný dar,** anebo
- c) **udělení služební medaile.**

Kázeňské tresty

Príslušníkovi se ukládá **kázeňský trest**

- a) písenné napomenutí,
- b) snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše 3 měsíců,
- c) odnětí služební medaile,
- d) odnětí služební hodnosti,
- e) pokuta,
- f) propadnutí věci, nebo
- g) zákaz činnosti.

(2) Kázeňské tresty uvedené v odstavci 1 písm. e) až g) lze uložit pouze za jednání, které má znaky přestupku. Lze je uložit společně, popřípadě společně s kázeňskými tresty uvedenými v odstavci 1 písm. a) a c).

(3) Pokuta se ukládá příslušníkovi ve výši, kterou pro přestupek stanoví zvláštní právní předpis, a to i v případě opakovaného jednání majícího znaky přestupku.

Povinnosti příslušníků BS

- dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a předcházet vzniku škod a újmy (§ 2 odst. 2 zák. č. 154/1994 Sb.)
- Povinnosti (zák. č. 361/2003 Sb.):
 - základní (§ 45/1)
 - zvláštní omezení (§ 47, 48)
 - bezpečnost a ochrana zdraví (§ 92)

Základní povinnosti příslušníka BS (§ 45/1)

- dodržovat služební kázeň
- vystříhat se střetu zájmů služby a osobních
- zachovávat mlčenlivost
- prohlubovat odbornost a fyzickou zdatnost
- dodržovat služební zdvořilost
- poskytovat osobní údaje
- sloužit bez ovlivnění přesvědčením
- ohlašovat závady a nedostatky
- dbát dobré pověsti bezpečnostního sboru

Základní povinnosti vedoucího příslušníka BS (§ 45/2)

- hodnotit výkon služby podřízených
- zabezpečovat náležité vyškolení a vycvičení
- oceňovat příkladné plnění služebních povinností
- vyvozovat důsledky z porušení služebních povinností
- přijímat podněty k odstranění závad

Omezení práv příslušníka BS

(§ 48,49)

- zákaz členství v politické straně či hnutí
- zákaz členství v odborové organizaci (ZS)
- zákaz členství v řídicích orgánech podnikatelských subjektů
- zákaz vykonávat jinou výdělečnou činnost (nutný souhlas, bez souhlasu – viz dále)

Omezení práv příslušníka BS

(§ 48,49)

Souhlas služebního funkcionáře podle odstavce 2 **se nevyžaduje** pro

- a) činnost uvedenou v § 29, 31 nebo v § 68 odst. 2,
- b) činnost vykonávanou příslušníkem, jemuž je udělena rodičovská dovolená,
- c) činnost znaleckou a tlumočnickou vykonávanou pro soud nebo správní úřad,
- d) činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou,
- e) činnost vykonávanou v odborové organizaci, jejímž je příslušník členem,
- f) činnost vykonávanou ve výkonu vazby,
- g) činnost vykonávanou po dobu zproštění výkonu služby,
- h) činnost vykonávanou v rámci členství v řídicích nebo kontrolních orgánech organizačních složek státu nebo právnických osob, jejichž zřizovatelem nebo zakladatelem je stát, a
- i) správu vlastního majetku.

Literatura ke služebnímu poměru

- Chrobák, J., Blahut, A., Kulhánek, J., Vodička, S.: *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019.
- Zák. č. 361/2003 Sb.

Ladislav.Pokorny@cevro.cz